

AFRICOM får utökat uppdrag

Ur tidskriften Södra Afrika nr. 2 2010

USA har bedrivit militärt samarbete med afrikanska länder i många år. Efter 11 september 2001 sattes fokus på "kriget mot terrorn" och sedan dess har samarbetet utvidgats till i princip samtliga länder på kontinenten med stora, återkommande övningar och träning av personal.

FÖR TVÅ ÅR SEDAN BLEV AFRICOM verklighet. Det är USA:s militära verksamhet i Afrika, uppdelad på fem regioner. Varje region ska avdela 4-5 000 man till en *African Standby Force* som formellt sett står under Afrikanska Unionen. Men trupperna tränas av USA, NATO och EU, enligt en kenyansk tidning bland annat av danska, svenska, norska och finska officerare.

Den marina delen av Africom kallas för *Africa Partnership Station*. Det innebär bland annat att fartyg stationeras i Guineabukten där ett flertal av Afrikas oljeproducerande länder finns.

Dessutom patrullerar amerikanska krigsfartyg ner längs hela den afrikanska västkusten och därefter upp på östsidan medan NATO sedan nio år regelbundet patrullerar kusten från Suezkanalen till Gibraltar.

NU UTVIDGAS AFRICOMS arbetsuppgifter. Den internationella brottsmålsdomstolen, ICC, har inte kapacitet att häkta de personer de efterlyser för mänskliga rättighetsbrott. Av de 13 personer man vill ha tag på sitter bara fyra i häkte och domstolen har vänt sig till USA för att få hjälp. Man efterfrågar särskilt Sudans president Omar al-Bashir, rebelledarna Joseph Kony i Uganda och Bosco "Terminator" Ntaganda i Kongo.

USA erkänner inte ICC:s rätt att döma amerikanska medborgare och landet har fortfarande inte för avsikt att skriva under

ICC-avtalet. Men trots detta har Obama-regeringen uttryckt intresse för att bistå med att verkställa dessa arresteringsorder.

Många frågor uppstår. Vad skulle det betyda för rättssamhället om ICC, för att få tag på efterlysta personer, måste lita till en enda stats militära kapacitet? Dessutom ett land med egen militär dagordning och egna intressen i Afrika, inte minst olja, och som dessutom ställer sig över den lag man hävdar ska verkställas?

Hur kan detta samarbete påverka ICC:s anseende och opartiskhet?

MÅNGA BEDÖMARE PEKAR ÄVEN PÅ risken att detta samarbete både rättfärdigar och utvidgar USA:s militarisering av Afrika. USA:s "krig mot terrorn" kan, under ICC:s täckmantel, komma att intensifieras och helt skötas av ombud, afrikanska trupper. Följden, som i alla krig, blir många dödade civila. Och USA:s generaler som använder våld riskerar troligen inte att bli granskade av ICC, inte heller deras allierade. Vad händer då med det internationella rättssamhället?

USA sänder inte militär till Afrika av altruistiska skäl eller av omsorg om människors säkerhet där. USA bygger upp egen och andras militära kapacitet för att säkerställa ekonomiska och geopolitiska fördelar. Det hela är mycket oroväckande.

KERSTIN BJURMAN

